

Adenostyles alliariae

Foto: Harry Jans

Nomenclatuur/etymologie

De geslachtsnaam *Adenostyles* is afgeleid van de Griekse woorden *adeen* (klier) en *stylos* (stijl, oftewel stamperstijl). Dit verwijst naar de klierachtige aanhangsels op de stijl (stamper) die kenmerkend zijn voor dit geslacht. De soort aanduiding *alliariae* is Latijn en betekent 'gelijkend op *Alliaria*', de botanische naam voor look-zonder-look. Dit verwijst naar de gelijkenis in bladvorm met de look-zonder-look (*Alliaria petiolata*), met name de grote, hartvormige bladeren. De plant staat in het Nederlands soms bekend als alpen-alsem, hoewel het niet nauw verwant is aan echte alsem (*Artemisia*).

Taxonomie

- Rijk: Plantae
- Stam: Tracheophyta
- Klasse: Magnoliopsida
- Orde: Asterales
- Familie: Asteraceae
- Geslacht: *Adenostyles*
- Soort: *Adenostyles alliariae*

Synoniemen

Adenostyles alliariae is de geaccepteerde wetenschappelijke naam voor deze plant. De soort stond historisch bekend onder verschillende namen. Het meest voorkomende synoniem, dat vaak nog in oudere literatuur of in tuingidsen te vinden is, is *Adenostyles albida*. Andere synoniemen zijn onder meer *Adenostyles macrophylla* en *Adenostyles viridifolia*. De ondersoort *Adenostyles alliariae* subsp. *alliariae* wordt gebruikt om de typesoort te onderscheiden van andere ondersoorten.

Variëteiten en cultivars

Adenostyles alliariae is een robuuste bos- en bergplant die voornamelijk als botanische soort wordt gekweekt. Er zijn geen formeel benoemde cultivars van deze soort in de gangbare sierteelt bekend. De plant wordt gewaardeerd om zijn natuurlijke, architectonische uitstraling en wordt gekweekt onder de botanische naam. Variaties in groeiwijze of bladkleur zijn doorgaans het gevolg van de groeiomstandigheden of lokale selecties.

Familie

De plant behoort tot de familie Asteraceae, oftewel de composietenfamilie of asterfamilie. Dit is een van de grootste plantenfamilies, waartoe ook madeliefjes, zonnebloemen en asters behoren. Kenmerkend voor deze familie zijn de bloemen die zijn samengesteld uit vele kleine buis- en/of lintbloempjes, gegroepeerd in een bloemhoofdje. De bloemhoofdjes van *Adenostyles alliariae* zijn klein en staan in dichte schermen.

Hoogte

Adenostyles alliariae is een statige vaste plant die vooral in de bloei indruk maakt. De hoogte varieert meestal tussen 60 en 150 centimeter, afhankelijk van de vruchtbaarheid en vochtigheid van de grond. Het loof vormt een brede pol van 50 tot 80 centimeter.

Bloemkleur

De bloemen zijn klein en onopvallend, maar staan in grote, dichte tuilen of schermen. De kleur is witachtig, bleekroze of lichtpaars, vaak neigend naar vuilwit of crème. De bloemhoofdjes zijn klein en bevatten alleen buisbloempjes. De plant wordt vooral gewaardeerd om de bladeren en de structuur, minder om de bloemkleur.

Bladkleur

Het blad van *Adenostyles alliariae* is zeer opvallend. De bladeren zijn zeer groot, hartvormig tot niervormig, en staan op lange stelen. De kleur is donkergroen. De onderzijde van het blad is vaak bedekt met wit, grijsachtig of rossig vilt, wat een mooi contrast geeft wanneer de bladeren door de wind worden bewogen.

Bloeiperiode

De bloeiperiode van deze soort valt in de zomer. De plant bloeit doorgaans van juli tot en met augustus. De bloei volgt op de ontwikkeling van het architectonisch sterke loof in het voorjaar en duurt enkele weken.

Standplaats

Deze plant is een typische bosplant en gedijt het beste in de halfschaduw tot diepe schaduw. De grond moet rijk aan humus en voedingsstoffen zijn, en vooral zeer vochtig, maar wel goed doorlatend. De plant verdraagt geen langdurige droogte en is ideaal voor de bosrand of langs waterpartijen.

Herkomst

Adenostyles alliariae is inheems in de berggebieden van Zuid- en Midden-Europa, waaronder de Alpen, de Karpaten, de Apennijnen en de Dinarische Alpen. De plant groeit daar in bergachtige loofbossen, natte ravijnen en op vochtige, schaduwrijke hellingen, vaak op grote hoogte.

Soort gewas

Het betreft een kruidachtige, overblijvende vaste plant. De plant wordt gewaardeerd als een architectonische plant en structuurplant voor de schaduwtuin vanwege zijn grote blad en statige, opgaande groei.

Vermeerderingswijze

De meest eenvoudige en gebruikelijke methode voor vermeerdering is door deling van de pol. Dit kan het beste in het vroege voorjaar of de late herfst gebeuren. De plant kan ook door zaaien worden vermeerderd. Zaden moeten vers worden gezaaid, bij voorkeur in het najaar, omdat ze een koudeperiode nodig hebben om te kiemen.

Klimaatzone

Vanwege de herkomst uit de Europese berggebieden is *Adenostyles alliariae* zeer winterhard. De plant valt in USDA Klimaatzone 4 tot 7. Hij kan strenge vorst verdragen, mits de bodem voldoende vochtig blijft.

Insecten

De bloemen trekken diverse insecten aan, waaronder bijen en vlinders, vanwege de grote hoeveelheid kleine bloempjes in de schermen. De plant is over het algemeen robuust en heeft weinig last van ziekten of plagen, hoewel slakken en naaktslakken in het voorjaar wel van de jonge bladeren kunnen vreten.

Bronvermelding

<https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:179611-1>

<https://www.rhs.org.uk/plants/147102/adenostyles-alliariae/details>

Samenvatting

Onderwerp	Details
Nomenclatuur/etymologie	<i>Adenostyles</i> (klierachtige stijl), <i>alliariae</i> (gelijkend op look-zonder-look).
Taxonomie	Rijk: Plantae, Familie: Asteraceae, Geslacht: <i>Adenostyles</i> .
Synoniemen	<i>Adenostyles albida</i> , <i>Adenostyles macrophylla</i> .
Variëteiten en cultivars	Geen cultivars bekend; wordt als botanische soort gekweekt.
Familie	Asteraceae (Composietenfamilie).
Hoogte	60- 150 cm.
Bloemkleur	Witachtig, bleekroze of lichtpaars.
Bladkleur	Donkergroen; onderzijde grijs-viltig.
Bloeiperiode	Juli- augustus.
Standplaats	Halfschaduw tot diepe schaduw, vochtige, humusrijke grond.
Herkomst	Berggebieden van Midden- en Zuid-Europa (Alpen, Karpaten).
Soort gewas	Kruidachtige vaste plant, architectonische plant.
Vermeerderingswijze	Delen van de pol, zaaien.
Klimaatzone	Zone 4-7 (Zeer winterhard).
Insecten	Bijen, vlinders; jonge bladeren gevoelig voor slakken.